

KREDARICA

BILTEN DRUŠTVA SLOVENCEV V NOVEM SADU

ISSN 1821-1070 Letnik XVI. št. 63-64 E-mail: pisarna@kredarica.org Novi Sad julij-december 2016

DOBRODOŠLI DOMA

XIII. KONCERT SLOVENSKE
PESMI IN POEZIJE

SLOVENIJI OB 25. OBLETNICI
SAMOSTOJNOSTI

25
LET SAMOSTOJNOSTI
REPUBLIKA SLOVENIJA

OBISK VELEPOSLANIKA

V sredo 4. oktobra 2016 je predsednik Ivan Zavrtnik s člani sprejel veleposlanika republike Slovenije v Beogradu, Vladimirja Gaspariča na prvem uradnem obisku v društvu. Predsednik je pozdravil prisotne in povedal, da je društvu velika čast ugostiti tako pomembne predstavnike in da sodelovanje z Veleposlaništvom Republike Slovenije sega v čas samega

Foto: Đorđe Veselinov

nastanka društva 1997. V delegaciji veleposlaništva so bili predstavniki za kulturo in ekonomske odnose in šef konzularnega predstavništva in častni konzul Republike Slovenije v Vojvodini Rajko Marić. Veleposlanik je pozdravil prisotne in izrazil zadovoljstvo, da je obiskal Kredarico, ki ima kot začetnik slovenstva v Srbiji še poseben pomen, saj je v letih delovanja bila pobudnik izjemno dobrega sodelovanja med Srbijo in Slovenijo, med Novim Sadom in slovenskimi mesti, še zlasti z Mariborom, ki pomaga Novemu Sadu pri kandidaturi za evropsko prestolnico kulture 2021. Predsednica Upravnega odbora je dejala, da društvo s svojimi manifestacijami pozitivno vpliva na celotno okolje in bogati multikulturalno ponudbo v mestu, kar je prepoznavno tudi pri mestni upravi Novoga Sada, ki podpira delovanje društva. Veleposlanik je potrdil sodelovanje in pomoč pri organizaciji proslave ob 20. obletnici društva, kjer je Rajko Marić dodal, da so tudi predstavniki pokrajinske vlade in župan mesta podprli tako pomemben jubilej. Potem je govoril o Sloveniji in njeni vlogi v geopolitičnem prostoru in pomoči Srbiji pri pridruživanju EU.

Ob obisku se je veleposlanik predstavil Novosadčanom na Novosadski televiziji, kjer je govoril o večplastnem obisku v Novem Sadu.

SREČANJE SLOVENSКИH DRUŠTEV V BEOGRADU

V Beogradu je bilo 26. oktobra 2016 srečanje slovenskih društev v Srbiji s predstavnikoma Urada in Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport Republike Slovenije. V prostorih DS Sava se je zbralo vseh 16 društev.

Veleposlanik Republike Slovenije v Beogradu, Vladimir Gasparič je pozdravil prisotne in izrazil pohvalo, da je slovenstvo v Srbiji tako močno izraženo. Potem se je ozrl na minuli uradni obisk predsednika Vlade Republike Slovenije dr. Mira Cerarja in ministrov, kjer so imeli sprejem na najvišji ravni v Vladi Republiki Srbiji. Dr. Cerar se je zelo zanimal tudi za vprašanja slovenske manjšine v Srbiji. Uradni obisk v Vladi Republike Srbije je dr. Cerar simbolično pomenoval *Sodelovanje starih prijateljev na novi poti*. Marjan Cukrov, višji svetovalec Urada in Marko Koprivc, sekretar Urada za razvoj izobraževanja na Ministrstvu za izobraževanje, znanost in šport Republike Slovenije, sta nadaljevala sestanek, kjer je bilo govora o izvajanju dopolnilnega pouka slovenskega jezika, kulture in tradicije, predstavnik Urada Marjan Cukrov pa je govoril o razpisu za dodelitev sredstev Urada. Iznesel je podatek o višini sredstev, ki jih je

Foto: Đorđe Veselinov

namenila država in dodal, da bodo podprli delovanje in projekte, ki vsebujejo jasno začrtan cilj, a to je negovanje slovenskega jezika, kulture in tradicije. Novi pogoj bo redno oglaševanje preko portala www.slovinci.si, ki je ustanovljen za izseljence, da med sabo komunicirajo in se povezujejo in da se izboljša dostop informacij o delovanju v sami matični državi. Potem so se vrstili predstavniki društev, ki so opisali delovanje in napovedali projekte za prihodnje leto. Iz

DS Kredarica so bili na sestanku predsednik društva, Ivan Zavrtnik, Đorđe Veselinov, Zdenka Maletin in Elza Ajduković, ki so obvestili društva, da pripravljajo proslavo ob 20. obletnici ustanovitve društva in jih povabili, da se z delegacijo društva udeležijo proslave, ki bo 8. februarja 2017 v Novem Sadu. Predstavniki DS Kredarica so opisali delovanje v letu 2016 in poudarili, da bo Kredarica nadaljevala povezovanje z

društvi in v tem vidijo prioriteto prihodnjega delovanja. Zahvalili so se vsem, ki so se vključili v minule manifestacije. Marjan Cukrov je dodal, da je 20. obletnica Kredarice jubilej vsega slovenstva v Srbiji.

S tem je bil sestanek zaključen, potem pa so se vsi še neobvezno pogovarjali in družili, se menili o sodelovanju in bili mnenja, da so tovrstni sestanki zelo koristni.

15. OBLETNICA DS PLANIKA

V petek 2. decembra se je delegacija DS Kredarica odzvala vabilu zrenjaninskega društva na proslavi ob 15. obletnici ustanovitve društva. Na proslavi so govorili predsednik DS Planika Rudolf Tot, slovenski veleposlanik Vladimir Gasparič in Saša Verbič iz Nacionalnega sveta in drugi. Potem je bil kulturni program v katerem je med ostalim zapel njihov pevski zbor. Praznovanje je bilo slavnostno, kot se tudi spodi za tako lep jubilej.

Elza Ajduković

Foto: Đorđe Veselinov

PREDSTAVILI SMO SE

RODNA GRUDA E-REVIJA

V decemberski številki E-revije Rodna gruda, ki ga izdaja Slovenska izseljenska matica, je izšel obširen članek o Društvu Slovencev Kredarica in zgodovini nastanka društva leta 1997, kot prvega slovenskega društva v Srbiji. Besedilo je pripravila predsednica Upravnega odbora Elza Ajduković, za fotografije je

pa poskrbel Đorđe Veselinov, sekretar Upravnega odbora DS Kredarica.

Ob bližajočem se jubileju februarja 2017, ko se Kredarčani pripravljajo na proslavo, je objava v tako odmevnem glasilu, vredna velike pohvale in zahvale.

www.rodnagruda.si

NAŠA SLOVENSKA POTICA 2016

V DS Kula v Vršču se je 17. septembra 2016 na tradicionalnem srečanju *Slovenska potica* zbralo veliko predstavnikov iz slovenskih društev, ki so se pomerili v peki orehove potice. DS Kredarica je sodelovala s pomočjo Ljuba Popovića. Med zelo ostro konkurenco je zmagala Nada Domazet članica DS Planika iz Zrenjanina. Prisotni veleposlanik in drugi gostje so uživali v lepi dramatizaciji učencev učiteljice Rut Zlobec in po pogostitvi so z veseljem pokušali vse potice in se dobro posladkali. Člani vrščanskega društva so tradicionalno in uspešno prireditev, ki neguje slovenske običaje, zaključili z druženjem.

Jasmina Veselinov

DOBRODOŠLI DOMA

Od 30. junija do 4. julija 2016 se je Moška pevka skupina DS Kredarica udeležila Vseslovenskega srečanja za slovenske izseljence Dobrodošli doma, ki ga organizira Urad za Slovence v zamejstvu in po svetu. Dogajanje je vsako leto v drugem kraju v Sloveniji. Letošnje šesto srečanje je bilo ob 25. obletnici osamosvojitve v glavnem mestu Slovenije, v Ljubljani.

Manifestacija je trajala več dni.

Najprej je bil sprejem v Državnem zboru Republike Slovenije, kjer so razen uglednih slovenskih osebnosti bili tudi uradni predstavniki slovenskih izseljencev iz različnih držav, od Argentine, Kanade in Avstralije do Nemčije, Avstrije, Italije, Madžarske, Češke in držav iz regije, Srbije, Makedonije, Hrvaške, Bosne in Hercegovine.

Foto: Borut Pavlič

V uvodu je govoril predsednik državnega zbora dr. Milan Brglez, ki je izpostavil velike zasluge naših rojakov pri osamosvojitvi, potem je govoril minister za Slovence v zamejstvu in po svetu Gorazd Žmavc, ki se je pridružil pohvalam in med ostalim dodal, da se je slovenski narod, kljub ekonomski krizi, znal obdržati in napredovati. Ivan Hršak, predsednik komisije Državnega zbora za Slovence v zamejstvu in po svetu se je ob 25. obletnici spomnil vloge Slovencev v tujini in izpostavil mlade, ki so polni idej, pol-

Foto: Borut Pavlič

ni novih pogledov in kritični opazovalci sedanosti. Manifestacija se je nadaljevala v Narodni univerzitetni knjižnici v Ljubljani, kjer je bila razstava Slovenke v ZDA in slavnostni govori ter kulturni program. V večernem programu je bil koncert v Slovenski filharmoniji, kjer so sodelovali umetniki in skupine iz izseljenstva in domovine in Vseslovenski simfonični orkester. Pred tem je bila v prostorih vlade predstavitev portala Slovenci.si in revije Moja Slovenija. Moška pevka skupina Društva Slovencev Kredarica iz Novega Sada se je predstavila na vrtnem sprejemu v prostorih Urada v središču Ljubljane. Razen njih so nastopili še Mešani pevski zbor Encijan Slovenskega društva Istra iz Pulja in Jazz orkester slovenskega društva Jožef Špringer iz Kaknja.

Minister Gorazd Žmavc je v sproščenem nagovoru še enkrat izrazil veselje in navdušenost nad programom in vsemi, ki so sodelovali in v najlepši luči prikazali pomembnost sožitja med slovenskimi rojaki v domovini in izven nje in simbolično končal z besedami »Dobrodošli doma!«

Foto: Borut Pavlič

Zadnji dan manifestacije so moški pevci sodelovali na slavnostnem mimohodu in skupaj z drugimi nastopili pred Magistratom, ki je bil preko portala Slovenci.si prenašan v živo. Poleg nastopov so pevci podarili rojakom prvo zgoščenko, ki so jo posneli s pomočjo Urada, ki je podprl celotni projekt, za kar se mu pristrčno zahvaljujemo, še posebej pa za izjemno priložnost, da smo se predstavili ravno ob slavnostnem jubileju, 25. obletnici samostojnosti Slovenije.

Elza Ajduković

Foto: Borut Pavlič

GREMO NA ŠTAJERSKO

Društvo Slovencev Kredarica je organiziralo gostovanje v Sloveniji, povratni obisk občini Velenje in Šmartnu ob Paki. Z njimi so začeli uspešno sodelovanje že lansko leto maja. Organizacijo gostovanja je vodil Dorđe Veselinov, ki je potovanje popestril s postanki za ogled kulturnozgodovinskih in naravnih znamenitosti Slovenije, med ostalim obisku slapu Rinka in Logarske doline, ogled Posavskega muzeja v Brežicah in ogled obzidja Celjskega gradu ter obisk muzeja rudarstva v Velenju.

Foto: Dorđe Veselinov

V dvodnevem gostovanju so si ogledali Velenje in Šmartno z okolico, bili na degustaciji v vinogradniški kleti. Pri organizaciji obiska so pomagali Janko Kopušar župan, direktorica Mladinskega centra Mirjam Povh, predsednica Turističnega društva Boža Polak ter člani zbora in dirigent Marko Lekše, vsi iz Šmartna ob Paki. Pobudnik vsega je bil Marjan Knez, vsemogoči in vsestranski organizator medsebojnega spoznavanja s slovenskimi rojaki, ki živijo izven domovine. Marjan je poln razumevanja, veliki humanist in zaveden Slovenec, s katerim je že pri prvem srečanju ustvarjeno iskreno prijateljstvo, kot je v zahvali povedala predstavnica društva Elza Ajduković, ki je dodala, da ima občutek, da se poznajo od zmeraj. Tudi župan Janko Kopušar je imel prečudovit govor, kjer je dejal, da se

Foto: Dorđe Veselinov

ob 25. obletnici samostojnosti mora poudariti, da bi vsi, ki so ostali v mejah domovine, morali skrbeti, da se vezi s Slovenci izven domovine nenehno negujejo in krepijo. Potem je dodal, da so srečanja pomembna, saj Slovence v domovini pripravijo k razmišljanju o domovini, ko vidijo kako slovenski izseljenci, kljub prostorni in časovni razdalji, v nekaterih primerih skozi več generacij, čutijo slovensko zavednost. Kredarčanom se je na njihovi vztrajnosti iskreno zahvalil. Govorniki so po prireditvi dali tudi izjave za lokalne medije v Velenju in Šmartnu.

Foto: Dorđe Veselinov

Koncert je bil na visoki ravni, nastopile so tri pevske skupine, zbor gostitelj MoPZ Franc Klančnik in dirigent Marko Lekše, MoPS DS Kredarica in umetniški vodja Borut Pavlič in MePZ DS Kredarica pod vodstvom Dunje Huzjan.

Foto: Dorđe Veselinov

Gostitelji so na vsakem koraku kazali znak dobrodošlice in se do zadnje minute, praktično do samega odhoda posvetili gostujočim na najboljši možni način. Tako je gostovanje Gremo na Štajersko bilo uspešno končano, zahvaljujoč podpori Urada. Zares enkratno doživetje.

Elza Ajduković

SNEMANJE FILMA OB 20. OBLETNICI DRUŠTVA

Nedelja 18. september 2016 je bila v društvu zelo živahna, saj je bilo javno snemanje gradiva za film o ustanovitvi DS Kredarica leta 1997. Režiserka Maja Grgić se je lotila filmske zgodbe, ki bo v kratkem dokumentarnem umetniškem filmu prikazala nastanek in razvoj društva. Snemanja so se udeležili učenci dopolnilnega pouka, starejši člani, ki so sodelovali pri nastanku društva in ustanovitelji njegovih sekcij in sedanjí predstavniki vodstva društva. Snemanje je potekalo po etapah, kjer so se vrstili intervjuji s člani, pouk in delo s članstvom ter pripravljanje biltena. Režiserka je pohvalila vse, ki so sodelovali v pripravah projekta, ki ga je podprl tudi Nacionalni svet slovenske narodne manjšine.

Foto: Đorđe Veselinov

POZDRAV IZ GORENJE VASI

V petek, 30. septembra je bil v Kulturnem centru Novega Sada Koncert slovenske glasbe, ki ga je organiziralo DS Kredarica ob gostovanju, oziroma povratnem obisku Glasbene skupine Pozdrav iz Gorenje vasi. Na koncertu, ki se lahko šteje med najlepše, ki

Foto: Janez Čadež

smo jim bili priča v zadnjem času, so se poleg pevcev gostov, v krajšem nastopu predstavili tudi pevci in pevke obeh pevskih skupin iz Kredarice. Janez Čadež, pevec slovenske skupine Pozdrav in organizator prihoda, je program popestril s kratkim nagovorom o pesmih, kjer je za vsako skladbo, ki so jo zapeli, povedal kakšen zanimiv podatek ali pa o čem govori besedilo. Skupino je vodil dolgoletni dirigent Pavel Magajne.

Publika, ki se je v precejšnjem številu udeležila koncerta, je uživala v slovenski glasbi in bila nagrajena z zares čudovitim sporedom, ki so ga pripravili dirigenti vseh treh skupin. Po koncertu so Kredarčani goste povabili na druženje v prostorih društva, kjer so nadaljevali s pesmijo, večer pa je bil prepoln čudovitih melodij, nekateri so tudi zaplesali.

OBISK IZ ARHIVA

Predstavnici Arhiva Republike Slovenije iz Ljubljane, Danijela Jurčič Čargo in Andreja Klasinc Škofljanc, sta se od 21.-23. septembra 2016 mudili v društvu z namenom urejanja arhiva pri slovenskih društvih. Društvo Slovencev Kredarica se je prijavilo na projekt Urada Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu, Urejanje arhiva, ki so ga sprožili z namenom, da se pisno gradivo, fotografije, avdio in video material, skratka vse, kar je nastalo v društvih in je priča identitete slovenskega naroda, na ustrezen način shranjuje. V dvodnevem popisovanju gradiva ni manjkalo nasvetov, kako se pravilno shranjujejo fotografije, katere pomembne podatke mora vsebovati gradivo in na kaj je treba še posebej paziti. V tem projektu sta

Foto: Đorđe Veselinov

sodelovala Đorđe Veselinov in Elza Ajduković, ki sta pripravila material za pregled in popis.

Elza Ajduković

XIII. KONCERT SLOVENSКИH PESMI IN POEZIJE

KAMIŠIBAJ

Društvo Slovencev Kredarica je v soboto dopoldne 5. novembra 2016 organiziralo predstavitev Kamišibaj gledališča za otroke, mladino in odrasle. Avtoriji Tatjana Grabrijan, Breda in Darko Kočever so navdušili najmlajše učence in njihove starše s predstavo pravljčnih zgodbic iz "lesenega kovčka".

Pred začetkom predstave je kot dobrodošlica umetnikom iz Slovenije bil nastop mlajših učencev dopolnilnega pouka slovenščine, ki so ga pripravili z učiteljico Rut Zlobec.

Foto: Jasmina Veselinov

LITERARNI PROGRAM

Društvo Slovencev Kredarica je v soboto popoldne bilo tudi gostitelj literarnega pogovora s pesnikom in pisateljem Samom Dražumeričem. Pogovor je pripravila in vodila Klavdija Kotar, ki se je zelo spretno in na zanimiv način dotaknila vseh zvrsti njegovega umetniškega izražanja in v uvodnih razmišljanjih in prebiranju odlomkov, ki sta jih skupaj z avtorjem pripravila, prisotne povabila k branju. Svoje pesmi je prebral tudi član DS Kredarica Bojan Samson, potem pa sta avtorja prebrala drug drugemu prevedeni pesmi, ki so ju prevedli pri pouku v ta namen.

KONCERT

Društvo Slovencev Kredarica je 5. novembra organiziralo XIII. Koncert slovenske pesmi in poezije, s katerim je potem sklenilo celodnevni program.

V pozdravnem govoru je Rajko Marić, častni konzul Republike Slovenije v Vojvodini pohvalil Kredarico, ki se v svojem dolgoletnem delovanju pripravlja na slavnostno prireditev februarja naslednje leto 2017, kjer bo istočasno s Slovenskim kulturnim praznikom 8. februarja proslavilo dvajseto obletnico od ustanovitve prvega slovenskega društva, ko je postavilo temelj slovenstva v Srbiji. Jasmina Ilić Drašković, glavna sekretarka Združenja slovenske izseljenske matice je pozdravila manifestacijo v imenu gostov iz Slovenije in Hrvaške in se ozrla na preteklost nastanka organizacije SIM, ki združuje Slovence doma, v zamejstvu in po svetu in dodala, je tudi sama ena od teh Slovencev, saj je dolga leta živela izven domovine in občuti kako veliko pomeni skrb matične domovine in povezovanje za vse nas. Na koncertu so sodelovali zbor DS Triglav Subotica, DS Planika Zrenjanin z glasbo in poezijo, Pojoča družba DS Sava Beograd s pesmimi, DS Kredarica Novi Sad s pesmimi Mešanega pevskega zbora in Moške pevske skupine in z recitacijami... Posebna gosta sta bila Vokalna skupina Mezzo Novo mesto z umetniško vodjo Barbaro Lotrič in Mešani pevski zbor Encijan iz DS Istra Pulj z dirigentko Paolo Stermotić. Glasbe in poezije seveda ni manjkalo, drug za drugim so se vstile pesmi, vmes so bile recitacije, skratka program je bil zelo pester. Na koncu so se vsi skupaj zbrali na odru in zapeli Slovenija od kod lepote tvoje.

Program je podprl DPDR Novo mesto in JSKD, območna izpostava Novo mesto in Urad Vlade Republike za Slovence v zamejstvu in po svetu.

Olivera Veselinov

Foto: Siniša Klenovšek

UMETNIŠKA DELAVNICA

Umetniška delavnica Aurore Jane Frank iz Slovenije, je bila novembra in decembra v Kredarici prava osvežitev. Z avtorico projekta so se pogovarjali po slovensko, obenem pa uživali v svojih umetninah, ki so jih potrpežljivo ustvarjali s svojimi rokami. Delavnica je bila organizirana ob četrčkih. Šivali so, vezli, vihali, robili in se spet pogovarjali po slovensko.

Zahvaljujemo se Branki Bukovec in DPDR Novo mesto in Branki Škerl, strokovno svetovalki in Klavdiji Kotar iz JSKD, območna izpostava Novo mesto, ki so podarile kup materiala, luknjačev, filca, deščic kartona, sijajnega papirja in vrvic za delavnico. Posebna zahvala tudi Aurori za organizacijo delavnice.

Foto: Aleksandra Guliš

LIKOVNA RAZSTAVA IN OTVORITEV DNEVOV SLOVENSKEGA FILMA

V nedeljo 4. decembra 2016 je bilo v Kulturnem centru zelo slavnostno. Bila je otvoritev razstave Majde Zorko Gasparič na temo Naj slike govorijo. Na otvoritvi so bili veleposlanik Republike Slovenije Vladimir Gasparič, člani DS Kredarica in predsednik Ivan Zavrtanik. V uvodu je prisotne pozdravil častni konzul Republike Slovenije v Vojvodini Rajko Marić, ki je povdaril pomen sodelovanja Slovenije in Srbije

na kuturnem področju, potem je besede dobrodošlice še povedal direktor Kulturnega centra Bojan Panaotović, ki je dodal, da je v času priprav na dobljeno kandidacijo Novega Sada za evropsko prestolnico kulture še kako pomembno sodelovanje in da je tudi v javnem in političnem smislu pomembno povdariti negovanje prijateljskih odnosov med obema državama in izrazil zadovoljstvo, da je Kulturni center ugostil tako priznana slovensko umetnico.

V nadaljevanju se je slovenska kinematografija predstavila v okviru Festivala evropskega filma v Kulturnem centru Novega Sada, kjer je bila otvoritev s kulturnim slovenskim filmom Dolina miru. Na otvoritvi so bili tudi veleposlanik, častni konzul, avtor projekta Drago Zupanc in predstavniki Kredarice. Pred projekcijo filma je bil koncert Big banda Novi Sad, ki je po vodstvom Fedorja Vrtačnika, dirigenta slovenskega porekla, zaigral teme iz znanih filmskih uspešnic. Za vse slovenske filme vstop je bil prost.

Foto: Milica Stojanac

PREDSTAVITEV ZALOŽBE GOGA IZ SLOVENIJE

V petek 12. decembra je v Mestni knjižnici bila predstavitev založbe Goga iz Novega mesta in dveh slovenskih sodobnih pisateljev Mateja Goloba in Mirta Kumela. Oba sta zanimivo predstavila svoji najnovejši knjigi. Elza Ajduković se je zahvalila učiteljici Rut Zlobec, Romanu Vehovcu, članu Kredarice, Mitji Ličenu, direktorju založbe ter Mestni knjižnici Novega Sada in direktorju Draganu Kojiću za organizacijo, a vsem prisotnim za udeležbo. Katja Juršič Huzjan nas je vse pridobila s pogovorom z avtorjem *Pijani stoveg dotika*, tako da vem kaj bom brala na dopustu!

Jasmina Veselinov

Foto: Đorđe Veselinov

OD ŠKRLATICE DO TRIGLAVA V 10.000 KM

S planinarjenjem sem se začel ukvarjati leta 2013 - redni odhodi ob vikendih na Fruško goro. Neverjetno, kako blizu je Novosadčanom ta planina in kako težko je tem istim primorati sebe, da nekaj ur na mesec preživijo na tako lepem mestu. Le 15-20 minut je treba, da človek prestopi iz enega sveta v drugi. Skoraj nedotaknjen narava in vsa ta lepota sta bili dovolj, da me kot magnet privabita in ločita od urbanega načina razmišljanja. Kakor je mineval čas v teku treh let, tako so se zastavljali vse višji in višji cilji. Med vsemi vrhov Pirin (BG), Olimp (GR), Grossglockner (AT), Mangart (SLO), Mojstrovke (SLO), Triglav (SLO), Komovi (MNE), na katere sem se povzpel, je zame eden od najlepših vzponov povezan s Triglavom. Prvič sem ga osvojil leta 2015. In tedaj sem se odločil, da se bom vračal k njemu, kolikor pogosto bom mogel. V letu 2016 Republika Slovenija obeležuje 25. obletnico samostojnosti in ob tej priložnosti sem hotel tudi jaz dati svoj majhen prispevek ter skozi moje planinarske akcije prispevati k temu velikemu dogodku.

Odločil sem se, da se odpravim na pot od Škrlatice do Triglava, dolgo 10.000 km.

Za takšne odprave je razen finančnega momenta potrebna odlična telesna kondicija in mentalna moč, toda tudi poleg vseh teh pogojev, se včasih enostavno ne morete povzpeti na vrh, saj je narava vendarle močnejša od vas. Na pot v Slovenijo sem se podal z ekipo iz Srbije kot edini predstavnik Slovenije. Pot se je začela tako, kot si nihče ni želel. Deževno in hladno. Vreme mi ni vlivalo nekega upanja, toda kljub temu je vse nared. Upam, da mi nekaj kapljic dežja ne bo škodovalo. V dolino Vrat prihajamo v zgodnjih jutranjih urah po noči, preživeti skrčeno v kombiju. Hitro jemljemo nahrbtnike in po meglenem, vendar suhem vremenu se začenjamo vzpenjanti. To je prvi

od šestih vrhov, na katere se bom povzpel na moji poti, dolgi 10 milijonov metrov. Treba je premagati višinsko razliko kakšnih 1800 m. Po nekaj urah prihajamo na planoto, od koder se je videl Triglav in ob vznožju dom Kredarica.

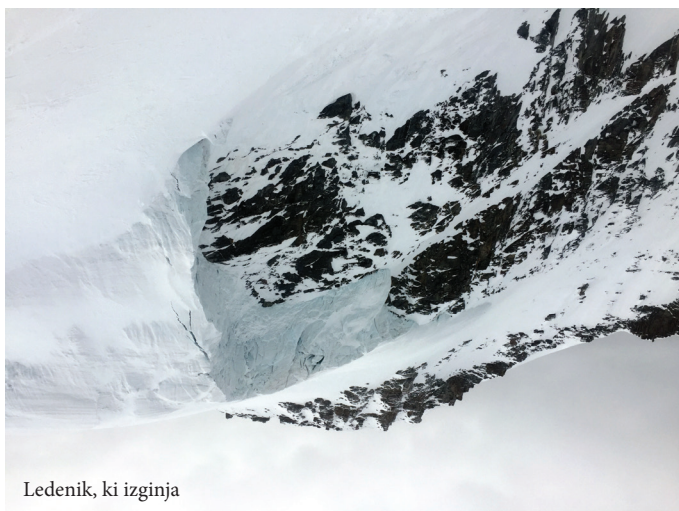

Lovim sapo od prečudovitega razgleda, adrenalin pa se sprošča skozi moje telo. Nadaljujemo pot proti vrhu, kjer se od lahke peš poti, pot počasi pretvarja v via ferrato in postaja vse bolj in bolj strma. Ampak to smo vsi čakali. Za to se je vredno malo pomučiti. Sam občutek je prelep, ko veste, da le malo njih zmore povzpeti te steze in da je ta razgled in ta občutek privilegija manjšine. Na vrh se vzpenjamo z lahkoto in po nekaj minutah puščamo križ za nami, v naglici, da nas dež ne ujame. Na žalost nas pri spuščanju na najnevarnejšem mestu zaloti nevihta. Mokro je in spolzko. Pazimo na vsak korak. V strahu pred strelami se ne ustavljamo. Počasi se spuščamo v dolino.

Čeprav je junij, je sneg še vedno povsod, mi pa se ga veselimo kot majhni otroci. K sreči dež pojenjuje,

mi pa se srečno vračamo v dolino, pakiramo in nadaljujemo pot skozi Slovenijo proti Italiji, kjer nas čaka novi izziv - Gran Paradizo. Prelepa planina na severozahodu Italije na področju Grajnjskih Alp (Graian Alps) blizu Francije. V dolino prihajamo v dopoldanskih urah in po kratkem premoru odhajamo po lepi gozdni stezi do doma Vittorio Emanuele II, ki se nahaja na višini 2735 m. Ob toplem čaju in dobri družbi čas leti in mi se počasi prepakiramo in pripravljamo za vzpon. Krenili smo okrog petih in to po bolj strmi stezi. Naš vodič reče, "da nam ne bi bilo dolgočasno". Tu so dereze že obvezni del opreme, težave pa nam delajo tudi suhe in strme skale, na katerih se robovi sami od sebe krhajo. Ampak to je neizbežno.

Ledenik, ki izginja

Po večurnem vzponu prihajamo na planoto, kjer postajamo priče globalnega segrevanja, videvši, kako prelepi milenijski ledenik počasi odhaja v pozabo. Velikanske razpoke kažejo na to.

Ker je to edina planina v okolici višine okrog 4000 m, se razprostira neverjeten razgled in v enem trenutku smo v daljavi zagledali kralja vseh alpskih vrhov, Mount Blanc. Toda o tem malo kasneje. Na samem sedlu se začenjajo prvi višinski simptomi. Pri meni se je to pokazalo kot rahel glavobol. Poskušam ne misliti o tem in se osredotočam na nadaljevanje vzpona. Pred samim vrhom je bilo treba postaviti ograjo, da bi varno prišli mimo strmih in ostrih skal na poti do ikone. Na srečo smo bili sami na tem strmem delu, ker je večina planincev krenila nazaj na pot proti domu. Res ne vem, kako bi se nekomu umaknil, ko pa je steza široka le nekaj centimetrov, pogosto pa niti ne obstaja možnost dodatne ograje. Ogibamo se velikanske skale, ki je pravzaprav poševna kocka, tako da lovimo zrak z zobmi. Počasi splezamo na majhno ploščad, veliko le nekaj kvadratov, kjer stoji marmorni kip matere božje - 4061 m. Čestitamo eni drugim. Na vrhu ostajamo skoraj pol ure, da bi se aklimati-

zirali in prilagodili organizem za naslednji vrh. Nato gremo počasi po poti proti domu, zavedajoč se, da smo šele na pol poti in da imamo še precej za prehoditi do toplega čaja. Že na pol poti od vrha do doma sneg postaja vse težji in se začinja topiti. Pod nami se sliši bučanje vode, ki je z vsakim metrom spuščanja vse močnejše in močnejše. Pozno popoldne, po dvanajstih urah hoda, prihajamo v dom, polni lepih vtisov. Padel je tudi drugi vrh. Noč je minila v hipu. Utrujenost nas je premagala. Zjutraj smo se spakirali in počasi krenili na pot do doline. Med dopoldnevom nadaljujemo pot skozi predor, ki povezuje Italijo in Francijo. Kmalu pridemo v kamp v Chamonix. Lej ga, internet. Mladi ga takoj zavzamejo, da bi objavili svoje uspehe na družbenih mrežah. Mene bolj skrbi vreme. Do sedaj smo imeli srečo. Vremenska napoved nam ni naklonjena. Povprašujemo pri drugih v kampu. Pravijo, nihče se ni povzpel na vrh v zadnjih desetih dneh, toliko je minilo od uradnega začetka sezone. Torej to leto: NIHČE. Vsi smo zaskrbljeni. V takem vzdušju se odpravljamo spat. Vso noč je deževalo. Ne neha do jutra. Na srečo naš šotor, za razliko od drugih, ni puščal. Zjutraj se prepakiramo. Večino stvari puščamo v kampu. Gor nosimo samo osnovne stvari in malo hrane. Ves možen prostor si puščam za vodo. Po strmi železnici prihajamo do zadnje postaje na 2372 m.

Dež nas še zmeraj spremlja, resda precej slabše intenzitete. Na zadnji postaji smo se zadržali pičlih petnajst minut, spotoma se srečamo s skupino Azijcev, ki se spušča. Vsi so namrščeni in zlovoljni. Niso uspeli. Ali tudi nas čaka taka usoda? To mi je ves čas hodilo po glavi. Hočem, želim in vem, da zmorem, vendar ni vse odvisno od mene. Kraljico planin je treba ubogati. Menda nas bo sprejela. Mora. Mimogrede poslušamo zgodbe o planincih, ki se niso niti po petem poskusu uspeli povzpeti na Mounth

Blanc. Ob tem razmišljanju se nisem niti zavedal, da je dež postopoma zamenjal sneg, pomešan z dežjem in na koncu sneg. Tako je tudi s podlago. Natikamo si dereze in se v koloni z bolj hitrim tempom odpravljamo k prvemu domu Tete Rousse na 3167 m. Prispemo popoldne. Dom je poln. Hitro odložimo stvari in se napotimo v glavno sobo. Tu nas je bilo vsaj petdeset. Kuha se topla juha. Vzdušje se pri priči spremeni. Bo, vse bo dobro. Treba je biti pozitiven. Kar naprej mi je to v glavi. Celotna ekipa je dobre volje. Jutri nas čaka pot do naslednjega doma, a na tej poti je znani kuloar smrti. Zjutraj se prebujamo, sneg je čez noč spet napadel, natikamo si opremo in gremo. Komaj najdemo pot. Kmalu pridemo do kuloarja. Ne zdi se tako strašen, čeprav vem, da vsako leto na tem prehodu nastrada nekaj planincev. Poleti, kadar tukaj ni snega, plazovi in skale in kamenje kar naprej skoraj s prostim padom letijo poleg planincev. Sedaj k sreči sneži. Verjetno zaradi slabe vidljivosti nimamo občutka prostora. Pred sabo vidim jeklenico. Prihajam na vrsto tudi jaz. Skozi kuloar gremo eden po eden. Obesim se in krenem. Ta pot, dolga 200-300 metrov se mi zdi, kot da je desetkrat daljša. Noge se pogrezajo skozi pršiv sneg. Veter prekriva stare sledi in prehod je vse težji in težji. Prihajam do polovice. Moči mi zmanjkuje. Če bo krenil plaz, bom kot glinasti golob. Občutek nemoči mi pomaga, da pridem k sebi. Strah mi uliva novo moč in hitro se izmuznem na drugo stran. Čeprav znaša razdalja med tema dvema domovoma okrog 2 km, je višinska razlika 650 m, kaj pa časovna? Skoraj šest ur. Torej strmo. In tu zdaj prihaja do izraza fizična kondicija in priprave. Z mano v skupini so bili 25-letni fantje, ki so v zadnjih šestih mesecih trenirali povprečno 4-5 ur vsak dan v telovadnici na pripravah. Ne zaostajam veliko za njimi. Ne dam se. Strmo prehaja v še bolj strmo, po nekaterih delih gremo tudi po štirih.

Počasi se dani. Glavno je, da smo skozi kuloar šli ponoči, ko so temperaturne razlike minimalne, s samim tem pa tudi nevarnost plazov. Dani se. Mimo nas leti helikopter. Prinaša hrano in opremo za zgornji dom. Slišali smo v dolini, da se francoski specialci pripravljajo na vaje s helikopterji. Reševalci so v bližini. Nekako mi je lažje. Pomislim, mogoče bo brezplačna vožnja navzdol, če se nam posreči (na žalost je vaja prestavljena na jutri). Končno prvi dan brez padavin. Jasni se in razgled se počasi razprošira na vse strani. Veličanstveno. Hitro prihajamo do doma vseh domov "du Gouter". Pravijo eden najsoodnejših. Dokončan 2012, gradnja je stala preko 15 milijonov evrov - space shuttle. Dom totalno energijsko neodvisen - obnovljiv in projektiran, da vzdri sunek vetra tudi do 300km/h. Imajo vse, razen pitne vode (steklenica stane 6 evrov), toda tu so zato moje zaloge.

Planinski dom "du Gouter"

Hitro se odpravimo v cunje - spat, saj vstajamo zgodaj, okrog treh zjutraj. Napoved za jutri ni rožnata. Začne snežiti. Okrog petdeset nas je, z vseh strani sveta. Spoznavam par z Islanda. Vsi z isto željo, povzpeti se na najvišji vrh Alp. Prihaja tudi to jutro. Čeprav je nekaj čez tretjo uro, je v domu kot v panju, vsi se pripravljajo. Padlo je pol metra snega. Ne pada več, vendar piha močan veter. Ne bomo ravno mi prvi krenili. Oblačenje in priprava za končni vzpon nam jemlje skoraj uro časa. Treba je vse preveriti. Problem je v tem, ker vsi čakajo. Puščamo neke Ruse in gremo za njimi. Tema je. Luč iz čelnih svetilk nam kaže, koliko nas je. Ni malo število. Po eni uri ljudje odnehajo. Ne zavidam jim. Mi gremo počasi. Prehitevajo nas. Ne mudi se nam. Eden od naših je odnehal in se vrača v dom. Kakor čas mineva, se vse več ljudi vrača. Skrbi me, ali se je sploh možno povzpet na vrh, saj pred nami gotovo ni bilo nikogar vsaj deset dni. Samo to mi hodi po glavi. Prihajamo tudi do zadnjega

zaklonišča Vallot pred vrhom, višina je 4362 m. Na žalost še en naš planinec hoče odnehati. Odloči se, da nas tukaj počaka. Višina jemlje svoj "danak", davek. Vrh se sluti v daljavi, še samo 450 m, vendar višinske razlike. Na poti do vrha še en strmi del. Oster. Počasi plezamo s cepinom v navezi. Prihajamo ven na Ženevski nož (ozka steza, ki povezuje dva vrhova z veliko strmino na obeh straneh). Niti tu mi ni jasno, kako se tu planinci ogneju drug drugemu, saj se skupina mora umakniti s steze, da bi spustila drugo. A prepad tu, takoj ob meni. Bolj ko smo se približevali vrhu, je z vsakim metrom obstajala vse večja možnost, da ga bomo osvojili. Devetdeset odstotkov je odnehalo. Menda so samo Rusi pred nami. Izza nas ni nikogar. Pred samim vrhom me premagujejo čustva. Ne morem zadržati solz. Ihtim, a smejem se. Moč se mi vrača. Oblaki se na kratko razgrnejo. Kakšen razgled z vrha Alp! Kakšna ekipa. Prihajamo na vrh 4809 m. Seveda Rusi. Nazdravljamo s šampanjcem, samo požirek. Za moje vse. Za mojo Slovenijo. Tu je tudi zastava. Neverjeten občutek.

Vrh Mont Blanc 4809 m

Torej padel je še tretji vrh. Trije od treh. Hvala ti Bernard (Bernard de Menthon - zaščitnik planincev). Zgleda, da smo uspeli samo Rusi in mi. Čaka nas okrepčilo, počitek ter dolga pot domov.

Pogled na Mont Blanc iz Chamonixa

Po dveh tednih odmora in premaganih 3500 km se počasi pripravljam za naslednjo odpravo. To pot velika skupina, prav tako izkušenih planincev. Na pot gremo 2. julija. Zloženo vse, kot za Alpe. "V nulo". Sprašujem se, ali je moja odločitev, da gremo z avtobusom, pravilna. Morda bi bilo bolje potovati z letalom. Morda pa je težje tudi lepše. Videl bom. To je bila pot nasprotij narodov, vere in običajev. Bolgarija, Turčija, Gruzija. Rusija. Do Gruzije prihajamo po treh dneh, preživetih v avtobusu. Kar naprej smo zamujali zaradi niza nepredvidenih stvari. To nam ni jemalo poguma. Zelena Gruzija. Področje Kazbegi. Namesto zvečer prihajamo v zgodnjih jutranjih urah. Preskakujemo toliko željeni počitek in posteljo. Prečkali smo Bolgarijo, Turčijo ter skoraj vso Gruzijo. Pogejte nas na vznožju gorskega masiva Kavkaza, ki se razprostira preko Kaspijskega do Črnega morja v dolžimi od 1200 km. Mesto Stepantsminda. V distriktu Kazbegi, blizu meje z Rusijo (pokrajna Severna Osetija). Tu nas čaka dolga pot, 20 km do Base kampa na 3670 m. Zaradi veliko potrebne opreme moramo najeti mule, ki nam bodo pomagale lažje obvladati pot. Toda one lahko grejo samo do ledenika Gergeti, ki se nahaja na dve tretjini poti. Tja pridemo po petih urah pešačenja. Vodič nam svetuje, naj si derez ne obujemo. Jaz si jih natikam kljub temu, zaradi veliko opreme, ki sem jo nosil (beri vode ☺). Skupina je velika, počasi se premikamo in zato nas ujame tema. Zadnje uro je mnogim bilo najteže. Premagala jih je utrujenost od dolge poti. Prihajamo v dom. Kakšen šok po doma na Mount Blancu! Srednji vek, najblažje rečeno. Brez elektrike, kurjave in vode, seveda. Leseni pogradi in goli beton nas niso motili pri dobrem spanju. Po enem dnevu počitka in višinske prilagoditve – aklimatizacije, se odpravljamo na pot proti vrhu. Vodič izkušen. Priletnost ga pri ničemer ne moti. Ker več kot pol poti vodi čez ledenik, je treba biti dodatno previden zaradi razpok, ki se nenehno pojavljajo in v katerih nastradajo mnogi planinci. Prehod ponoči je še bolj grozljiv, ker se kar naprej sliši v daljavi, kako ledenik "diha" oziroma poka in škriplje. Kot da je živ. Zato je odločitev našega vodiča, da angažira še lokalnega vodiča, modra. Tu smo imeli drugi problem. Vremenska napoved je bila odlična. Sončno, brez vetra, toda... lokalni vodič, ki se je ustrašil velike skupine, je imel en ultimatum. Če le en planinec, od nas trideset, dobi simptome višinske bolezni, vrača vso skupino. Torej, vse je bilo odvisno od najslabšega člana. Iz tega razloga "naš" vodič, modro, še bolj zavira skupino. Zato vrh Kazbegi na 5047 m osvajamo šele po osmih urah vzpona z več premori.

Sončno. Jasno. Brez sapa vetra, preprosto neresnično. Kako čudna je narava. Temperatura na vrhu na soncu zagotovo 20 stopinj Celzija, a krenili smo približno z ničle. Neizogibno slikanje. Zastava. Moja Slovenija tudi tu.

Vrh Kazbek 5033 m

Spuščamo se. Odmor v domu, od koder se razprostira prelep pogled na ledenik pod nami značilne modre barve.

Pogled na dom in ledenik v daljavi

V daljavi se spet slišijo zvoki pokanja in od časa do časa se tudi vidi, kako se celotni kupi ločujejo in

padajo v prepad. Globalno segrevanje tudi tu jemlje svoj "danak", davek. Sledi pakiranje in pot proti dolini. Naslednji dan pot nadaljujemo proti Rusiji. Edini aktivni prehod, pa še ta zaprt, saj je sedem dni pred tem, zaradi plazov, onemogočen prehod in smo na prestop meje čakali 13 ur. Posledica tega je tudi veličanska gneča in na tisoče avtomobilov v koloni, dolgi skoraj deset kilometrov, ki jo počasi prehitevamo. Na vsakih nekaj sto metrov je vojska, do zob oborožena, ki dela red. Čudni smo jim. Od kod smo se zdaj mi ustvarili? Pa kakšni planinci, pa še na Elbrus grejo? Pri omembi tega vrha nas takoj spustijo mimo. Veselje v ekipi, ki pa ni tako dolgo trajalo. Prihajamo na mejo in kot nekdanj v času železne zavese stojimo ure in ure in nikogar ni od nikoder. Menda spet neka preverjanja. Tako smo utrujeni, da vsi spimo. Samo občasno mi pogled zdrzne skozi okno avtobusa. Stojimo, ne pomikamo se. Končno jutro in ruska carina nas pušča mimo. Severna Osetija, po večurni vožnji prihajamo v Kabardino Balkarsko republiko in spet vojaški punkt, kotrola potnih listov. Vsi izstopamo iz avtobusa, ki odhaja na "rentgen". Verjetno zaradi tega, ker smo drugačni in vzbujamo pozornost. In to je vzrok za dodaten pregled. Opravljamo tudi to, ter končno prihajamo v mesto Terskol. Ah. Hotel. Kopenje. Resetiranje. Internet. V hotelu srečamo eno skupino iz Nove Zelandije, ki že par dni poskuša na vrh, vendar brez uspeha. Vremenska napoved je taka, da je že sedem dni na vrhu nevihta in samo takrat, ravno v našem načrtovanem terminu, bo lepo. Oziroma, od štirinajstih dnevov snega, vetra, bo jasno samo, ko bomo mi zgoraj. Drugače Elbrus je, razen tega, da je najvišji vrh Ruske federacije, hkrati tudi najvišji vrh Evrope. Ugašen vulkan z dvema vrhovoma, zahodni 5642 m in vzhodni 5621 m. Naš končni cilj je zahodni vrh. Pojdimo si še to čudo ogledat. Aklimatizacija se izvaja postopoma, tako da po eno noč spimo v Gara-Bashi t. i. "barelih" na 3850 m in Prijut, ki je na 4100 m (do sedaj najvišje, kjer sem spal).

Znani "bareli"

Prebujamo se, odhod je zmenjen za polnoč. Treba je premagati preko 1500 m vzpona na stezi, dolgi 6 km. Sedaj pridejo do izraza vsi kondicijski treningi in aklimatizacije. Pravijo, da organizem pomni višino tudi do mesec dni. Smatram, da mi to pomaga, glede na prej osvojene vrhove. Skupina počasna. Hodimo v koloni in držimo razdaljo. Korak po korak - za zno-ret. Pogled v nebo mi govori, da bo jasen dan, toda skrbi me veter. Čeprav je temperatura nekaj stopinj pod ničlo, je subjektivni občutek hujši, kot da je temperatura 15-20 stopinj pod ničlo. Večplasn sem oblečen (zelje stil), vendar mi je kljub temu hladno, zlasti v noge. Za hip jih ne čutim. Počasi se dani. S pojavo sonca se neha občutek mraza.

Po šestih urah hoda prihajamo do sedla, ki povezuje oba vrhova. Veter je vse močnejši in sunki nas preprosto mečejo na tla. Po okrepcilu gremo na dokončni vzpon. Veliko bolj strmo je, vendar se da hoditi s palicami. Zaradi višine se precej utrujam. Upočasnjujem ritem in pustim mimo del kolone. Kmalu prihajam na planoto, vrh je blizu. Veter je še močnejši. Bojim se vzeti ven fotoaparatus in slikati, saj mi bo v hipu odletel. Končno vrh. Poglej me, Elbrus 5642

m! Ura je deset dopoldne. Vsa skrb in črne misli izginjajo. Veselje in solze na vrhu so sedaj že normalen pojav. S kratkim postankom, da bi ovekovečili vzpon se vračamo proti kampu. Skoraj vsi smo se povzpeli. 12.7.2016. dan za spomin. Vzpon je trajal malo manj kot petnajst ur.

Vračamo se v kamp in padamo v postelje izčrpani. Sledi vrnitev in spet: ah, hote. Kopanje. Resetiranje. Internet. V hotelu je pripravljena skromna svečanost s podelitvijo diplom. "Snemam kapo" našemu vodji poti. Pogumni in močni ženski. Uspela je, kot kdo ve kolokokrat že, uspešno opraviti ekspedicijo. O vsakem je povedala nekaj lepega. Srca so nam polna. Na taki poti ljudje pokažejo svoj pravi obraz. Ni sprenevedanja. Čeprav sem bil med najstarejšimi, menim, da sem jim dosledno pariral. Vsi ti so pridni otroci - pomislim. Seveda pa imamo vsi enako radi naravo in gore. Zdaj lahko rečem, moj drugi dom. Zgoraj se počutim, kot da sem vedno tja spadal in da je to del mene. Ko se vrnem v urbano okolje, pravijo, da postajam agresiven, na srečo na kratko, menda imam zato občutek, da sem iztrgan in na silo prigan nekam, kamor si ne želim. Zato se h goram vračam, če se le da. Sledi pot domov, 3000 km, štirje dnevi. Nepozabne izkušnje. Spet smo priče vseh teh drugačnosti in političnih sprememb. Spet ta nesrečna meja med Rusijo in Gruzijo. In spet čakanje. Kolona avtomobilov in tovornjakov v nedogled. Po desetih urah pridemo na prehod. Ko smo mislili, da je vse ok, h kontrolnemu punktu pride neki človek in vzame vse potne liste. Odhaja brez kakršne koli razlage. Nazaj ga ni eno uro. Kaj dela, nikomur ni ni jasno. Končno se pojavlja in poziva enega za drugim. Analizira vsakega. Menda smo mu čudni. Od kod zdaj mi tukaj, pa še z avtobusom. Menda smo mu bolj podobni turistom kot športnikom. Mimo je tudi to.

Dokončni vzpon na Triglav 2863 m

Sledi Gruzija, Turčija. Pred Istambulom slišimo, da je bil minulo noč poskus puča. Tako smo bili otopleli od potovanja, da nam je vsem menda bilo že vseeno. Samo da čim prej pridemo domov. Gremo tudi skoz tu. Na poti domov pa se, čim so minili simptomi utrujenosti, že postavlja vprašanje pri večini od nas:

kateri vrh je naslednji? Jaz sem vedel. Moj Triglav. Na moje veliko veselje, me je prijatelj povabil, naj mu pomagam okrog organizacije in priprav njegove skupine za vzpon na najvišji vrh nekdanje Jugoslavije, hkrati tudi najvišji vrh Julijskih Alp z 2863 m. Na pot gre skupina, kakšnih dvajset nas je. Vreme spet kilavo, pravijo, dež bo. Nikomur več nič ne verjamem. Kar bo, bo. Ni se treba živcirati. V zgodnjih dopoldanskih urah pridemo na Pokljuko, ki je štartna točka naše akcije. 1350 m današnji cilj je Triglavski dom na Kredarici. Po suhem vremenu se skupina pomika skozi prelep gozd in počasi visoko raste izginja. Višina in surovo podnebje vplivata na rast. Ker sem pri koncu kolone, imam čas bolje opazovati okolico. Poskušam najti in ovekovečiti cvet planike, vendar brez uspeha. Po večurni hoji se približujemo Vodnikovemu domu na 1817 m, od koder se lepo vidita dom Planika pod Triglavom 2401m in Triglavski dom na Kredarici, 2515 m, in sramežljivo vrh Triglava v daljavi.

Še malo do doma. Sreča, da je suho vreme. Za jutri je napovedan dež. Škoda. Steza postaja vse bolj strma, s posameznimi deli zavarovanimi z jeklenicami. Prihajamo do doma. Notri hrup. Okrepčevalnica je polna, vendar planincev ni veliko. Zaradi slabe vremenske napovedi so mnogi odnehali. Dežuje vso noč, kot nam je bilo povedano. Pomislil sem: konec je, vračamo se. Zbudimo se okrog sedmih in gremo. Deževati je nehalo. Neki planinci se čudijo zaradi odločitve, da gremo kljub slabemu vremenu. Na Kredarici se nahaja ena od najsodobnejših meteroloških postaj, pravijo, da je skoraj nezmotljiva, imamo informacijo "iz prve roke". Bomo videli. Če bo deževalo, se bomo vrnili. Ni treba tvegati. Gremo. Sreča, da so steze po toliko padavinah suhe. Steza proti vrhu je na ostrem vzponu ograjena z jeklenico. Na vsakih sto metrov naletimo na spominske plošče ljudem, ki so nastradali na vzponu na ta vrh. Ta greben, od malega do velikega Triglava, je značilen po tem, da se tu nad njim stikata tokova obeh dolin. Ne redko se dogaja, da piha veter z leve proti desni, oblaki pa preletavajo nasprotno. Zato so tukaj pogoste strele, ki udarijo v jeklene vrvi, ki naj bi ščitile planince, vendar prav zaradi njih nastradajo. To nam ne jemlje poguma. Vreme se jasni. Morda tudi pridemo na vrh.

Z nami je tudi majhna ekipa RTV Ljubljana. Počasni smo za njih. Snemajo nekaj kadrov. Prehitevajo nas. Pravijo, med smehom, Lale so počasne tudi pri plezanju. Vsi prihajamo na vrh po dveh urah pleza-

nja. Kot da je nekdo (beri Bernard) razgrnil oblake in nam dal pol ure, da si ogledujemo vso to lepoto Slovenije. V daljavi s pogledom naletim na Škrlatico, s katere sem se napotil pred dvema mesecema. Kako blizu in kako daleč. Slike se nizajo. Globoko zajamem sapo in lovim ta prelep zrak, poskušam ga čim dlje zadržati v sebi. Občutek je prečudovit. Poskušam si zapomniti ta trenutek lepote in duševnega miru. To je trenutek, kot da svet stoji. Trenutek moje male večnosti.

Pozornost mi privlači smeh in navdušenje mojih planincev. Sledijo čestitanja, slikanje in pot nazaj. Preko vrha se pomika tudi prvi oblak. Pospešujemo korak. Enostavno neverjetno, kako hitro se vreme spremeni. Že na Kredarici, kamor smo prišli po eni uri, začne deževati. Sivina, pa v oblaku smo, za božjo voljo. Dež je vse močnejši, prehaja v naliv. Po kratkem okrepčilu je padla odločitev, da gremo v dolino po dežju. Ven jemljem dežnik. Vprašujoči pogledi, ki jih čutim naokrog, glej ga, češ, zakaj se mi tega nismo spomnili. Ampak jaz res ne maram mokrega nosu. In kapljic, ki polzijo po licih.

Hitimo in po štirih urah pridemo v dolino. Skoraj vsi mokri do gole kože, kar nas ne moti. Akcija je uspela. Šesti od šestih.. Neverjetno. Iz prve. Za mojo Slovenijo.

Voda je še zmeraj polzela po meni, v glavi pa je že kuhalo. Kateri vrh je naslednji?

Tekst in foto: ĐORĐE VESELINOV

DELEGATSKA SKUPŠČINA DS KREDARICA 15. DECEMBER

V četrtek 15. decembra so se zbrali člani delegatske skupščine, člani društva in predstavniki vodstva DS Kredarica. Predsednik Ivan Zavrtnik se je zahvalil delegatom, ki so se v velikem številu udeležili skupščine, predsednica Elza Ajduković in sekretar Đorđe Veselinov Upravnega odbora sta pripravila finančno in vsebinsko poročilo za leto 2015 in 2016 in okvirni program za leto 2017. Predsednica Nadzornega odbora Marija Lovrić je podala poročilo o delu za leto 2015 in 2016. Predsednik društva Ivan Zavr-

tnik je pozdravil prisotne in se zahvalil za udeležbo. Člani delegatske skupščine so sprejeli vsa tri poročila in okvirni načrt za prihodnje leto. V nadaljevanju so prisotni potrdili še novega člana Upravnega odbora in nove člane delegatske skupščine, ki so zamenjali tiste, ki jih je skupščina razrešila dolžnosti. Novi člani so: Sead Lorbek, član UO in Snežana Stojanović, Darko Rutar, Ivan Mirković in Boris Veriš, člani delegatske skupščine DS Kredarica. Po uradnem delu so se prisotni še družili ob pogostitvi.

Foto: Đorđe Veselinov

BOŽIČNA MAŠA

Foto: Đorđe Veselinov

V torek 27. decembra je bila božična maša v slovenskem jeziku v cerkvi Imena Merijinega za slovence v Novem Sadu. Božično mašo je opravil msgr. nadškof Stanislav Hočevar, metropolit beograjski s sodelovanjem DS Kredarica z Mešanim pevskim zborom pod vodstvom dirigentke Dunje Huzjan. Letošnje praznično vzdušje so popestrili tudi prijatelji pevskega zbora, gostje iz Bača, Mestni pevski zbor Neven in Mešani pevski zbor Santa Marija, ki ju vodi David Bertran, ki so po maši priredili slavnosti koncert. Po maši in koncertu se je nadaljevalo druženje ob pogostitvi v prostorih društva.

Olivera Veselinov

MIKLAVŽEVANJE IN LIKOVNA DELAVNICA ZA NAJMLAJŠE

V petek 16. decembra je bila likovna delavnica za najmlajše učence s slovensko slikarko Majdo Zorko Gasparič. Učiteljica Rut Zlobec je pripravila otroke tudi za prihod Miklavža. Bilo je zelo pestro, saj so otroci pridno sodelovali pri delavnici in naredili prečudovite slike sneženega moža in dobili božična darila. Slikarka jim je še podarila čudežne svinčnike in barvice, dogodek pa so objavili tudi na spletni strani Veleposlaništva Republike Slovenije v Beogradu.

Aleksandra Guljaš

Foto: Aleksandra Guljaš

ZDENKA MALETIN, gradbena tehničarka

Zdenka Maletin je dolgoletna članica Društva Slovencev Kredarica. Skupaj s starši in možem se je že zelo zgodaj včlanila v društvo. Hodila je tudi k pouku. Leta 2014 je pristopila k Mešanemu pevskemu zboru, leta 2015 pa je na predlog Upravnega odbora na Izborni delegatski skupščini izvoljena za članico Upravnega odbora DS Kredarica. Letos leta 2016 sta oba sinova, ki sta dolga leta obiskovala dopolnilni pouk, odšla na študij v Slovenijo. Ob tej priložnosti vam jo predstavljam.

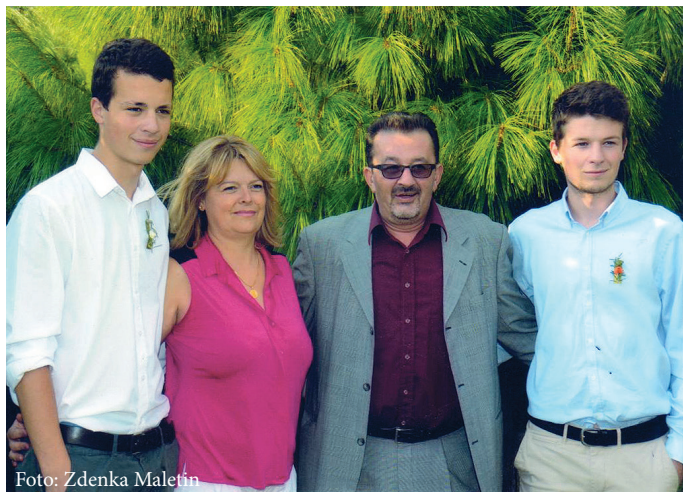

Foto: Zdenka Maletin

Ali bi mi, prosim, povedali nekaj o sebi ?

Rojena sem v Novem Sadu, leta 1966 od matere Zdenke Kolman, roj. Kranjc in očeta Jožefa Kolmana. Oba starša sta po poreklu Slovenca, ki sta se vsak po svoji usodi po naključju znašla v Srbiji, oziroma v Vojvodini v Novem Sadu, kjer sta si ustvarila dom in družino. Imam tudi mlajšega brata Zlatka. V Novem Sadu sem končala osnovno in srednjo šolo, po poklicu sem gradbena tehničarka, oziroma tehničarka arhitekture. Poročena sem z Draganom Maletinom in imava dva sina Luka in Vuka.

Društvo Slovencev Kredarica in vi?

V moji družini smo vsi člani društva skoraj od ustanovitve, najprej sta se včlanila mama in oče, mama je bila zelo navdušena, tudi oče je bil takoj za to, kmalu smo se včlanili ostali, midva z možem in otroka, kasneje tudi brat z družino. Moj mož, ki je sicer tukajšnji Vojvođan, se je zelo hitro »ujel« in tudi on postal član slovenskega društva. Od takrat smo vsi redno obiskovali mesečna druženja, na začetku najprej skupaj z dedkom in babico in z otrokoma, ki sta bila takrat še majhna. Takrat so bila druženja še v KUD Šafarik, kjer smo spremljali vsa dogajanja in vedno je bilo vse polno ljudi. Z vseh strani se je slišal slovenski jezik, ki sem ga malo razumela.

Ali nam lahko poveste kakšno zanimivost?

Spominjam se, kako je bilo takrat, ko smo pristopili, najprej smo izpolnili pristopnico, kjer smo dali svoje podatke in napisali, od kod smo po poreklu, zakaj se želimo priključiti, kakšen je naš motiv za članstvo, da bi nas potem na naslednjem mesečnem druženju pred vsemi, ponovno, vse to javno vprašali. Vse je to bilo zelo resno in uradno. Ko je prišel na vrsto moj mož, da javno pove vse, kar je bilo treba povedati, je pred vsemi iz društva, na ves glas, odločno in v eni sapi rekel: "Jaz sem Lala, jaz želim postati član društva, ker imam rad svojo taščo, ona pa je Slovenka!" Dobil je gromoglasen aplavz in vsi so bili navdušeni nad njegovo izjavo in tako je postal "naš" in tega ne bom nikoli pozabila.

Vaše vezi s slovenstvom?

Društvo je meni in moji družini dalo nekaj, kar do takrat nismo imeli, a to je stik s slovenskim poreklom. V Sloveniji namreč nimamo nikogar več od sorodnikov. Mama je iz Ptuja in vsi njeni so razsuti po svetu. Oče izvira iz okolice Brežic in bi najbrž lahko imel sorodnike vse do Novega mesta, vendar na žalost nismo uspeli najti nikogar. Po priimku Kolman smo sicer našli ljudi v Sloveniji, v Ljubljani in na Gorenjskem, vendar se ne spomnijo, da bi bili naši sorodniki. Tako je na žalost pri mnogih Slovencih in Slovenkah. Mnogi so zapustili svoje domove po drugi svetovni vojni in mnoge hiše so bile porušene. Morda, če bi nekdo v Sloveniji prebral te vrstice, bi se morda lahko spomnil na nas, na eno družino Kolman, ki živi v Novem Sadu in je njegova »žlahta«. Medtem smo v družini, kot aktivni člani slovenskega društva tukaj, postali tudi uradno Slovenci, na papirju, kot se reče. Kako srečna sem bila, ko sem na Veleposlaništvu Republike Slovenije v Beogradu dala častno prisego za sprejem v slovensko državljanstvo, se z besedami ne da opisati. In ta vez, ta nit, je z vsakim dnem vse bolj trdna in je ni moč več pretrgati. V društvu sem našla svoj drugi jaz, veliko prijateljev, pravih, iskrenih, zdi se mi za vse življenje.

Kako ste vključeni v aktivnosti v društvu?

Najprej sem obiskovala dopolnilni pouk slovenskega jezika pri Desi Poslon, ki nas je redno pripravljala za nastope na prireditvah, kjer smo najpogosteje recitirali ali brali. Po njeni smrti sem prenehala hoditi k pouku.

V letih, ki so prihajala, sem bila več ali manj vključena v vse aktivnosti društva, v preteklih letih pa najbolj preko otrok, ki sta tudi obiskovala pouk.

Kot starša, sva z možem vzpodbujala otroke k pouku, pošiljala jih in vozila v poletne šole v Slovenijo, gostila njihove vrstnike iz Slovenije na izmenjavah, ko so bili gosti v DS Kredarici. To so bile aktivnosti, kjer smo starši nesebično in širokosrčno dajali vse od sebe, da za vse, česar so bili naši otroci deležni v domovini, vsak po svojih zmožnostih na tak ali drugačen način, hvaležno povrnemo. Tako smo gradili osebni ugled kot družine in ugled društva. Ko sta otroka naenkrat postala bolj samostojna in mi je ostajalo več prostega časa, sem se septembra leta 2014 vključila v Mešani pevski zbor društva, kjer pojem že drugo leto in sem zelo motivirana. S petjem v zboru, kjer sebe imenujem "septemberska klasa", se mi je odprlo novo obzorje v mojem življenju in sem odkrila novo stran svoje osebnosti. Poleg druženja s pevskami in pevci ter strokovnim vodenjem naše dirigentke Dunje, spet negujem slovenski jezik in to na najboljši možni način. Skozi druženja, pesem, koncerte, potovanja, nastope, pevske vaje je moje življenje dobilo nov smisel. Kot rečemo tukaj "pesem nas je ohranila, hvala ji", ki ima, verjamem tudi v slovenskem jeziku smiselni prevod. MePZ obstaja več kot 15 let in zdi se mi, da sem postala članica ravno v pravem trenutku. Zelo cenim zbor in mislim, da je eden od temeljev društva kot dodatni pečat za kulturno dediščino, ki nam jo je materni jezik podaril skozi slovensko glasbo. Menim tudi, da je petje poleg dopolnilnega pouka, najboljši možni način za ohranjanje slovenskega jezika in kulture. Razen sodelovanja v zboru, sem februarja leta 2015 postala članica Upravnega odbora. Ne vem, kdo me je predlagal, najbrž je nekdo videl v meni požrtvovalnost in privrženost društvu in Sloveniji.

Odkar sem v Upravnem odboru, kot da je moja celotna družina dodatno izpopolnila svoje še neodkrite praznine. Vlogo v Upravnem odboru sem vzela zelo resno in odgovorno. Trudim se, da s prizadevanjem in z redno navzočnostjo, prispevam k napredovanju društva. Vsi v Upravnem odboru se počutimo kot družina. Poskušamo se potruditi prinesiti nekaj novega in ohraniti nekaj, kar je starega in dobrega. Čeprav smo si vsi različni, zagotovo vem, da vsi stremimo k enakemu cilju, a to je predstaviti nas Slovence v čim boljši luči, dati možnost vsakemu, pomagati mu in podpreti ga. Naš cilj je dviganje zavesti in predstavljanje in ohranjanje različnosti našega jezika in kulture, hkrati pa upoštevati in spoštovati enako pri drugih. Vključeni smo v delo, ki si ga razdelimo po zmožnostih in sposobnostih in ga brez posebnih težav, nervoze ali nepotrebne naglice, pravočasno, mirno in zbrano opravljamo.

Sinova rasteta?

Luka starejši je napolnil 21 let, mlajši Vuk pa 19 let, oba decembra. Od malih nog obiskujeta dopolnilni pouk in se udeležujeta vseh aktivnosti v društvu. Skozi dopolnilni pouk, izmenjave, poletne taborne, poletne šole, gostovanja po drugih slovenskih društvih, ki so po dvajsetih letih nastajala po vsej Srbiji in regiji, sta spoznala veliko učiteljic, z nekaterimi se bolj, z drugimi manj razumela, vendar pa sta od samega začetka z velikim zanimanjem in navdušenjem hodila k pouku, se udeleževala vseh omenjenih aktivnosti, imela stoodstotno podporo doma, v družini in se združila z ostalimi učenci, s katerimi so se radi videvali tudi izven pouka. Z možem sva se zavedala pomembnosti znanja slovenskega jezika in možnosti, ki se jima s tem ponujajo za njuno napredovanje pri izobraževanju. To je ene vrste Bingo za naju, saj sva ju oba skozi vsa ta leta enostavno in samo po sebi umevno postopoma pripravljala za veliko odločitev v svojem življenju, a to je nadaljevanje izobraževanja, po možnosti v Sloveniji. O tem sta se popolnoma sama svobodno opredelila. Z možem sva ju tudi v tem zelo podpirala in vzpodbujala, čeprav to ni lahko, zlasti zame, ki najbrž kot vsaka mama najtežje prenese ločitev od svojih otrok. Verjetno smo se potihoma vsi tega zavedali, čim sta začela odkrivati okolje in obzorje, ki sta ga širila z vsakim odhodom od doma. Bil je potreben pogum na takšno odločitev in narediti korak, stopiti čez prag odrasčanja na poti k zrelosti. Veliko jih je slovenskih potomcev zdaj, ki študirajo na Ljubljanski univerzi iz Novega Sada, Srbije in regije. Luka in Vuk sta oba študenta na Ekonomski fakulteti. Ptički so vzleteli.

Vaš poklic in delo ?

Nikoli nisem zares delala v stroki, vendar je moje trenutno delo še kako povezano s tem. Leta 2002 sva namreč z možem ustanovila lastno podjetje, ki se ukvarja s proizvodnjo pohištvenih elementov in izdelavo intarzij in drugih dekorativnih elementov iz furnirja za pohištvo ali za talne in stenske obloge ter prodajo galanterije za pohištvo, okovov, ročajev, drsnih elementov za predale in podobno, kjer smo predstavniki zelo ugledne avstrijske blagovne znamke Grass. V podjetju vodim naloge od administracije do prodaje in ko si zasebnik, delaš praktično vse, pa prostega časa praktično niti nimaš veliko. Ponavadi rečem, da se izključimo edino takrat, ko za nekaj časa odpotujemo iz Novega Sada na zasluženi dopust. Podjetje, ki ga z možem vodiva že štirinajsto leto, zahteva veliko požrtvovalnosti in odrekanja in nenehnega kljubovanja in prilagajanja tržnim razmeram, ki so v času vsesplošne gospodarske krize pogosto zelo spremenljive. DM-Stil, kot se naše podjetje imenuje,

je od same ustanovitve opaženo na mnogih domačih ali mednarodnih sejmih in sicer v Novem Sadu in Beogradu na sejmih pohištva ali gradbeništva in v tujini v Kölnu, Milanu, Moskvi in Londonu, bodisi avtonomno, bodisi preko posrednikov, ki so naše elemente vgradili v notranjost hotelov, igralnic, poslovnih prostorov, galerij, zasebnih hiš in drugo. Mnoge intarzije in razni okrasni elementi iz furnirja krasijo stopnišča, stene, parkete, mize, stole, šahovske table, mize za bilijar in rulete v Moskvi, Petrogradu, Sočiju, Dubajiju, Podgorici, Budvi, tudi v Ameriki in Franciji. Svoj program smo v zadnjih letih še razširili pod blagovno znamko Wood fasion by Maletin in začeli s proizvodnjo ročno narejenih modnih dodatkov iz lesa, kjer so kravate, metuljčki, etuiji, denarnice, nakit in različna reklamna galanterija postali prepoznavni znak ne samo našega podjetja, ampak jih tudi velikokrat naredimo za kakšna priročna darilca za gostovanja v Kredarici ali pa svoje mesto najdejo na pultih v trgo-

vinah ali knjigarnah v Srbiji in v Sloveniji, celo v Italiji, Avstriji in na Hrvaškem, na kar smo zelo ponosni.

Kaj bi sporočili članom društva?

Povabila bi jih vse, ki imajo posluh ali radi pejejo, če le imajo čas, če se radi družijo, potujejo ali nastopajo, naj se nam pridružijo v pevskem zboru DS Kredarica. Peti je čudovito in zares ne morem opisati z besedami veselja in sreče, ki me navdaja, ko pojem v zboru. Naše pevske vaje niso samo strogo branje not, petje in vadba tonov, temveč so polne smeha, hecanja, dovtipov. To so večeri sočutja, iskrenega druženja, toda tudi trdega dela. Pojemo tudi takrat, ko vsi drugi člani počivajo doma, ko je mogoče lepše na Štrandu ali ob Donavi na Keju. Vaje so, kadar dežuje, veje sneg, ali piha veter. Takrat se potem vidi naša ljubezen do pesmi, druženja in spoštovanja do ostalih sopevcev in do naše Dunje, dirigentke Mešanega pevskega zbora Društva Slovencev Kredarica.

Pogovor vodila Marija Lovrić

DOPOLNILNI POUK - NAJMLAJŠI UČENCI

OKRAŠEVANJE IN DELAVNICA

Foto: Đorđe Veselinov

POLETNA ŠOLA

Foto: Dora Mitrović

Poleti 24. julija 2016 šla sem v Radence ob Kolpi. Bivanje za en teden slovenskim otrokom in otrokom slovenskih potomcev razseljenih po svetu je organiziral Center šolskih in obšolskih dejavnosti Republike Slovenije. V Radence ob Kolpi je prišlo 50-60 otrok. Nas 14 je prišlo iz drugih držav, Italije, Anglije, Češke, Španije, Združenih držav Amerike in Srbije. Večina otrok je prišla iz Slovenije. To je bilo zelo dobro, ker smo se mogli pogovarjati s vrstniki iz Slovenije.

Foto: Dora Mitrović

Poleg učenja slovenščine smo imeli veliko dejavnosti, ki su vezane za reko Kolpo. Popoldne smo veslali in smo se kopali, sončili in igrali razne igre v vodi in ob njej. Podali smo se tudi na krajše izlete v bližnje hribe. Učiteljica nas je naučila, kako koristno da uporabimo zelišča, ki rastejo v okolici. Šli smo v prijetno hladno jamo Kobiljačo. En večer smo bivali pod šotori in pekli klobase na ognju. Ob tabornem ognju smo zapeli pesen Siva pot in Ron-pon-pon. Učiteljica nam je pokazala, kako se delajo belokrajinske pisanice in vezenine. Radenci ob Kolpi su čudovit kraj. Če vas "siva pot" vodi kraj nje, nujno se ustavite - nadihajte se čistega zraka in uživajte v lepoti Kolpe.

Dora Mitrović

OTROŠKO KULTURNO SREČANJE MAVRICA

V Subotici je 8. oktobra 2016 organizirano Otroško kulturno srečanje – Mavrica. Organizator otro-

ških srečanj Društvo Slovencev »Triglav« iz Subotice je ugostil otroke iz Zrenjanina, Rume, Novega Sada, Gudurice in Postojne. Skupno je sodelovalo osem-deset otrok. Društvo Slovencev Triglav iz Subotice je imelo organizacijo na visoki ravni in nam je omogočilo en prelep dan in druženje v Subotici.

Foto: Aleksandra Guljas

Mi otroci smo pripravili barvni (koloriten) program. Vsi udeleženci programa so se poskušali in pripravili zelo zabaven in poučen program. Otroci so recitali besedila znanih slovenskih pesnikov, so peli in igrali na kitaro in flavto. Mlajši člani Društva Slovencev Kredarica so s pomočjo učiteljice Rut Zlobec pripravili gledališko igro »Maček Fredo gre v šolo« od pisatelja Milana Peteka Levokova iz Slovenije. To je bila igra o mačku, ki rad hodi v šolo in se uči pisati in šteti. Tudi smo izvedli majhni mjuzikl »Čarovnija«. Mjuzikl je bil skupni projekt otrok iz Subotice, Zrenjanina in Novega Sada. Ta skupni projekt je organiziralo Društvo Slovencev Triglav iz Subotice s pomočjo Kristine Mate, profesorice glasbe. Na koncu so otroci iz Postojne izvedli gledališko igro »Pika Nogavička«. S to gledališko predstavo so sodelovali na državnem tekmovanju v Sloveniji. To je bila zelo odlična predstava, ki nas je vse razveselila. Po koncu programa, je organiziran skupni obisk Živalskemu vrtu na Paliću. Vsi smo uživali v lepotah vrta in smo imeli prijeten in zelo zabaven dan. Mavrica je idealna priložnost, da se zberejo otroci iz različnih krajev in da obnavljajo stike. Rada bi se zahvalila gostiteljem na prijaznosti in veliki gostoljubnosti.

Dora Mitrović

MALE SIVE CELICE

V Banja Luki je bil 15. oktobra kviz Male sive celice, ki je že tradicionalen in se v jesenskem času organizira na dveh lokacijah, ena je v Banja Luki druga pa v Nišu. Letos smo se kviza v Banja Luki udeležili člani ekipe iz DS Kredarica, brat in sestra Lena in Luka Polanec in jaz pod mentorstvom učiteljice Rut Zlobec. Bilo je zelo zanimivo, kviz pa je bil na temo Vode.

Zoran Veselinov

POLETNA ŠOLA SLOVENSKEGA JEZIKA V LJUBLJANI

Ime mi je Ana, pišem se Mitrović. Stara sem 21 let in študentka sem. Poleti sem prvič šla v Slovenijo na aktivne počitnice. Že 35. Poletna šola slovenskega jezika je potekla od 4. do 29. julija 2016 na Filozofski fakulteti v Ljubljani. Po dveh ali štirih tednih intenzivnega učenja in druženja s slovenščino nimam več težav, letos je bilo 107 udeleženk in udeležencev iz 31 držav in 13 učiteljic in 1 učitelj.

Rada bi opisala svoje vtise, ampak naprej moram povedati nekaj o sebi, da bi lažje pojasnila svoj pogled na Ljubljano. Prihajam iz Srbije, ampak študiram na Dunaju. Na Dunaju živim že dve leti. Moj rojstni kraj v Srbiji je zelo lep in Dunaj mi je všeč, ampak nekaterih stvari obe mesti nimata. Ljudem na Dunaju manjka prijaznosti, ampak so disciplinirani. V Srbiji je nasprotno. Mislim, da je v Ljubljani popolna mešanica. Ljubljana je zelo čista. Za razliko od evropskih prestolnic, kjer je povsod preveč hrupa, kaotičnosti, hitenja neznano kam, betona in prometa, je Ljubljana zeleno mesto, ki zagotovo ima dušo.

Foto: Ana Mitrović

Meni je všeč, saj v tišini najdem svoj mir, spokoj, čarobnost. Ljudje so zelo simpatični in prijetni. Ni se mi še zgodilo, da bi bil kdo neprijazen. Svojega navdušenja ne morem opisati z besedami. Ljubljana je kombinacija naravnih ljudi in evropske discipline. Je mesto, ki bi ga vsi morali obiskati. Prepričana sem, da jim bo všeč.

Ana Mitrović

MOČ BESEDE

Foto: Aleksandra Guljaš

V torek 6. decembra je bilo v okviru dopolnilnega pouka predavanje na temo Moč besede. Predavanje je pripravila Aurora Jana Frank, ki je razlagala, kako delujejo besede, ki kot take nimajo moči, način kako jih izgovorimo, pa lahko marsikdaj marsikoga prizadenejo. Prisotni so govorili o svojih izkušnjah ko so jih besede prizadele. Govorili su tudi, kako so sami v časih brez razmišljanja prizadeli druge. Predavanja so se udeležili odrasli učenci in člani društva. Bilo je zelo zanimivo.

Aleksandra Guljaš

PODARIMO SI

Ob zaključku leta 2016 je DS Kredarica skupaj z učiteljico Rut Zlobec sprožilo akcijo *Podarimo si*, ki ima namen da si društva medsebojno pomagajo in odvečne, pa vendarle še uporabne stvari, darujejo naprej v druga društva ali njihovim članom. Tako so Đorđe Veselinov, Ljubo Popović in Aleksandar Jovanović usposobili računalniško opremo, ki je odslužila svoje v društvu, nekatere stvari pa še prinesli od doma in sestavili tri računalnike, ki bodo prav prišli nekemu v drugem društvu. Tokrat so to bili hvaležni prejemniki iz slovenske podružnice vršačkega Društva Slovencev Kula iz Gudurice. V znak zahvale so Kredarčanom poslali kolačke, ki so jih sami spekli.

Foto: Rut Zlobec

O PESMI, KI SO JO PREBRALI PRI POUKU

Narava je kruta in nič ne traja večno. Življenje prehitro gre naprej in starost neizprosno pride. Takrat se ljudje počutijo izolirani, zapuščeni in osamljeni. Tudi boleznimi so prisotne. Mislim, da je za starejše najpomembnejša pozornost. Tega nikoli ni preveč. Mladi so vedno obremenjeni in živi se prehitro. Ampak ne smemo pozabiti na stare in bolne. Podarimo jim pozornost in ljubezen. Zaustavimo se, jih poslušajmo. To ne zahteva in ne stane preveč, pomeni pa veliko.

Zdenka Lukan

Spoštovanje, lepe besede in nasmeh, pozornost in nežnost, pomoč s potrpežljivostjo, ki so si jo prislužili s svojo dobroto in človeško vrednostjo v dolgem življenju. Dajmo jim mir, saj ga večinoma potrebujejo. Množica starejših ljudi je v poznih letih podložna spremembi značaja, zaradi boleznimi nagnjena k pesimizmu, vse jim se ukazuje črno. Odpustimo jim, nikoli ne vemo, kakšna bo naša usoda v starosti.

Lučka - dr. S. Momčilović

Kako je ta stara gospa točno opisala ko življenje prehitro mine in ko je starost žalostna. Vedno je tako

bilo. Danes je posebej težko. Mladi nimajo časa za stare, ker se morajo boriti za svoj obstanek in obdržati svoje delo, če ga imajo. Ko sem prebrala pesem, dolgo časa sem bila zelo otožna.

Božana Šatora

NA MAVRICI V SUBOTICI

DS Kredarica je 8. oktobra organiziralo enodnevni izlet v DS Triglav v Subotico. Domačini so pripravili zelo lep in zanimiv program, v katerem so na srečanju Mavrica nastopali otroci iz Zrenjanina, Rume, Vršca, Gudurice, Novega Sada. Učenci so predstavili dramatisacije slovenskih besedil, recitali in peli pesmi. Pričarali so nam različne barve Slovenije. Posebno zanimiva je bila v Sloveniji nagrajena predstava o Piki Nogavički, ki so jo uprizorili učenci OŠ Miroslava Vilharja iz Postojne. Pospremili smo jo z burnim apalvom. Po kosilu je bil ogled živalskega vrta na Paliću. Videli smo različne rastline, pisane barve dreves v parku in živali iz različnih delov sveta. Za otroke so bili še posebej zanimivi kletka s pisanimi papigami, opice in bazen s tujlji. Krona vsega pa je bil sprehod ob jezeru, ki je bilo obsijano s soncem.

Novica Nenadović

IN MEMORIAM**ERNEST PIPAN**

V 80. letu starosti nas je 7. novembra 2016 za vedno zapustil dolgoletni član društva in član Mešanega pevskega zbora od ustanovitve. Ernest je bil tudi član Nadzornega odbora in skupščinski delegat. Za svoje delo v društvu je prejel najvišja priznanja. Nazadnje je govoril v filmu o nastanku pevskega zbora *Slovenija v srcu*, intervju z njim pa je objavljen v Biltenu Kredarica, Letnik V, št. 18 in v knjigi Čas in ljudje. Ernest je bil razen tega dol-

goletni planinar in ustanovitelj Fruškogorske transverzale, ki je letos septembra praznovala 65. letnico in je bila v povojni Jugoslaviji ustanovljena takoj za Slovensko transverzalo. Ernesta bomo pomnili po njegovem mirnem in tihem značaju. Od Ernesta so se poslovili predstavniki planinarjev, pevskega zbora in društva, ki so mu ob slovesu izrekli besede priznanja in zahvale. Slava mu!

Društvo Slovencev Kredarica

EMIL VOLKAR st.

V 75. letu nas je 16. decembra 2016 za vedno zapustil soustanovitelj Društva Slovencev Kredarica in dolgoletni aktivni član. Emil je bil zelo aktiven v društvu od ustanovitve, vedno pripravljen pomagati. Bil je dolgoletni ekonom in skupaj z ženo Valerijo skrbel, da »jedače in pijače« na druženjih nikoli ni manjkalo. Emil je bil tudi predsednik Nadzornega odbora v večih mandatih in skupščinski delegat v dveh mandatih. Prejel je tudi najvišja priznanja

ob okroglih obletnicah društva. Intervju z Emilom je objavljen v Biltenu Kredarica Letnik II št. 5 in v knjigi Čas in ljudje. Nazadnje je govoril v filmu o nastanku društva DS Kredarica 1997-2017 Prvih dvajset let. Od Emila so se poslovili predstavniki društva in mu ob slovesu izrekli besede priznanja in zahvale. Slava mu!

Društvo Slovencev Kredarica

ZVONČICA (CAMPANULA)

Spada v zanimiv in raznolik rod rastlin. Po videzu in velikosti se razlikuje od rastlin, ki pokrivajo tla, lahko ima položno obliko, ali pa oblikuje grmičevje, lahko tvori visoko in pokončno rast. Nekatere vrste se gojijo kot sobne rastline, medtem ko druge krasijo okna, terase in balkone. Zvončice, ki se gojijo kot vrtno rastline, ob sončnem vremenu v vrtovih prinašajo vedrino. Zahvaljujoč zanimivi obliki cvetov, ime vključno z latinskim označuje enak koncept.

Campanula naravna vrsta zvončic lahko raste v različnih habitatih, v visokih alpskih skalnatih razpokah, na barjih, travnikih in gozdovih. Njena velikost se giblje od skoraj zakrnelih arktičnih in alpskih vrst, ki so lahko visoke od 5 cm pa vse do 2 m. Vsebuje

belo mlečno snov v listih in steblu. Zvončica se lahko goji tudi v lončnicah. Obstaja veliko različnih vrst, nekatere tvorijo nizke zemeljske prevleke zanimivih oblik, druge pa grmovje do višine enega metra. Cvetovi dajejo videz piramide. Lepo se ujema z rastjem ob obrobni zelenicah ali cvetličnih gredah. Z drugimi rožami na vrtu ustvarja živahno barvno kombinacijo, z rezanim cvetjem pa postane del nenavadnega cvetličnega aranžmaja.

Spec. mr. Novica Nenadivić

Društvo se za vsestransko podporo zahvaljuje predsedniku društva Ivanu Zavrtaniku z družino, družini Kekić, Veselinov, Veriš, Maletin, Ajduković, Juršić-Huzjan, Mariji Lovrić in vsem drugim članom društva, učencem dopolnilnega pouka, pevcem obeh pevskih skupin in članom ansambla in še posebej učiteljici Rut Zlobec in Ljubu Popoviću, prijatelju in članu niškega društva, Aleksandru Jovanoviću, Đorđetu Veselinovu, režiserki Maji Grgić in njeni filmski ekipi ter organizacijam v Sloveniji, Uradu Vlade Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu, Združenju slovenska izseljenska matica v Sloveniji, Ministrstvu za izobraževanje, znanost in šport ter Zavodu za šolstvo Republike Slovenije, in v Srbiji, Veleposlaništvu Republike Slovenije v Beogradu in veleposlaniku Vladimirju Gaspariču in njegovi soprogi Majdi Zorko Gasparič, častnemu konzulu Republike Slovenije v Vojvodini Rajku Mariću, metropolitu msgr. Stanislavu Hočevarju, Nacionalnemu svetu slovenske nacionalne manjšine v Srbiji, Kulturnemu centru Novi Sad in direktorju s sodelavci, Mestni upravi Novi Sad in županu s sodelavci, Pokrajinski Vladi in Pokrajinskemu in mestnemu sekretariatu za kulturo in obveščanje, Židovski občini, Baletni šoli in Glasbeni mladini, Srbskemu narodnemu gledališču, Mestni knjižnici Novi Sad in drugim.

Bilten "Kredarica" izhaja tromesečno. Uredniški odbor: Marija Lovrić- urednica, člani Elza Ajduković, Nevena Belić, Jasmina Veselinov, Nina Stanimirov Veriš, Đorđe Veselinov, Aleksandar Jovanović - tehnični urednik in priprava za tisk, Tisk: Simbol. Naklada: 300 izvodov. Izvod brezplačen. Naslov uredništva: Društvo Slovencev Kredarica, 21000 Novi Sad, Trg slobode 3. Telefon 021/427-106. E-mail: pisarna@kredarica.org. Rešenjem Sekretarijata za informisanje br.:105/651-00104/2002-01 od 19. novembra 2002. Bilten "Kredarica" upisan u Registar sredstava informisanja. Izhajanje številke je omogočil Urad Vlade Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu.

CIP-Katalogizacija u publikaciji
Biblioteka Matice srpske, Novi Sad
061.237 (497.113 Novi Sad)
urednica Marija Lovrić.- Let.1, št.1(marec 2001)-
- KREDARICA: bilten Društva Slovencev v
Novem Sadu 2001- Ilustr.; 30cm

Tromesečno
COBISS.SR-ID 223277807